

van een Schriftplaats. Men krijgt het gevoel dat er iets niet zuiver, niet geheel in den haak is. Men zou zoo wenschen, dat ook vóór Galileï de theologie het inzicht gehad had, dat de Heilige Schrift geen oordeel inhield over de theorie van Copernicus. Het was zuiverder geweest, als vóór dat het bestaan van tegenvoeters, dank zij de vermeerderde aardrijkskundige kennis, niet meer te ontkennen viel, de theologen beseft hadden, dat geen goddelijke autoriteit in dezen een beslissing gaf. Maar nu de geschiedenis haar loop gehad heeft, laten wij nu ten minste deze leering trekken, dat wij ook inzake onze Schriftbeschouwing, ons niet onttrekken, aan wat ik zou kunnen noemen, emanente critiek, aan eene mogelijke correctie van onze opvattingen door natuurkundige hypothesen en theorieën ¹⁾. Laat ons, zelfs indien wij van meening zouden zijn, dat de Bijbel zich hierover wel uitlaat, niet van te voren aan dergelijke hypothesen en theorieën het bestaansrecht ontzeggen.

Het zal uit het voorafgaande wel duidelijk zijn, dat, naar mijne meening, de Bijbel over de juistheid van zuiver natuurkundige theorieën en hypothesen zich niet uitlaat en ons daarover niets leert, zoodat ik dus ook geen verband zie tusschen natuurkunde en gereformeerde beginselen. Alleen ligt in het voorafgaande toch ook eenige beperking opgesloten. Meestal sprak ik van „zuivere” natuurkunde, „zuiver” natuurkundige hypothesen en theorieën, en liet een enkele keer, deze beperking, slechts eenvoudigheds-halve, weg. Toen wij het hadden over den „ouderdom der aarde” bewogen wij ons reeds eenigszins bij een grensgebied. De vraag naar den oorsprong der dingen kwam in het gezicht. Een natuurkundige theorie over den ouderdom der aarde handelt wel is

¹⁾ Daarom lijkt het mij ook zoo te betreuren, dat in het rapport op de Generale Synode der Gereformeerde Kerken te Assen uitgebracht over het bezwaarschrift van Dr. W. J. A. Schouten een tegenstelling gemaakt wordt tusschen „menschelijke kennis van de natuur” eenerzijds en „de Schrift” anderzijds en daarop voortgeredeneerd wordt (volgens „De Standaard” van 11 Sept. 1926, 2e blad, pp. 3 en 4). Wat hebben wij van de Schrift anders dan menschelijke kennis, al is die ook geheiligd? Slechts in zeer eenvoudige gevallen kan, korthedshalve, „menschelijke kennis van de Schrift” met „de Schrift” vereenzelvigd worden.